

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет романської філології та перекладу
Кафедра теорії та історії світової літератури**

КУРСОВА РОБОТА

з історії зарубіжної літератури

На тему: «Любов і смерть у італійській літературі: порівняльний аналіз творів
Вільяма Шекспіра та Джованні Боккаччо»

Студентки 3-го курсу групи МЛіт 09-21
напряму підготовки « Література » спеціальності 035.052 Романські мови та
література (переклад включно) , перша - італійська
Васюрчик Анни Вікторівни
Керівник професор кафедри Мадлена Едуардівна Шульгун

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1 ЛЮБОВ І СМЕРТЬ У ТВОРАХ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА 5

1.1. Любов як центральна тема у трагедіях та сонетах Шекспіра 5

1.2. Смерть як невід'ємний фінал романтичних відносин у творах Шекспіра 9

1.3. Філософське осмислення любові та смерті 13

РОЗДІЛ 2 ЛЮБОВ І СМЕРТЬ У ТВОРАХ ДЖОВАННІ БОККАЧЧО 17

2.1. "Декамерон" як дзеркало любові та смерті в епоху Відродження 17

2.2. Моральні та етичні аспекти кохання та смерті в "Декамероні" 21

ВИСНОВКИ 23

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 25

ВСТУП

Актуальність дослідження теми "Любов і смерть у італійській літературі: порівняльний аналіз творів Вільяма Шекспіра та Джованні Боккаччо" виокремлюється через кілька ключових аспектів.

По-перше, обидва письменники є визначними фігурами у світовій літературі, а їхні твори відображають важливі теми, які стосуються людського досвіду, такі як любов та смерть.

По-друге, порівняльний аналіз їхніх творів дозволяє виявити схожі й відмінні риси в підходах до цих тем, а також сприяє кращому розумінню культурних, історичних та літературних контекстів кожного автора.

По-третє, у зв'язку зі значною популярністю творів обох авторів, дослідження може зацікавити широке коло читачів та дослідників, що сприятиме поширенню знань у галузі літератури та культурології. Таким чином, ця тема має високу актуальність і важливість для літературознавчого дослідження.

Додатково, аналіз творів Шекспіра та Боккаччо з точки зору теми любові і смерті може розкрити унікальні культурні відмінності між англійською та італійською літературою того часу, а також відображення в них загальних людських проблем та цінностей.

Враховуючи розмаїття стилів, тонів і жанрів у творчості обох письменників, порівняльний аналіз може допомогти виявити різноманітність способів висловлення ідей про любов і смерть в літературі.

Крім того, у зв'язку з поширеними дискусіями про вплив інших культур на творчість Шекспіра, порівняльний аналіз з італійською літературою може допомогти розкрити можливі спільні впливи та обмін ідеями між різними культурами в період Відродження та Ранньої Нової Англійської Літератури. Таким чином, дослідження теми має важливі наукові та культурні наслідки, що підсилюють його актуальність в сучасному контексті.

Метою дослідження є проведення порівняльного аналізу теми "Любов і смерть" у творах двох видатних письменників — Вільяма Шекспіра та Джованні Боккаччо. Основними завданнями є виявлення схожих та відмінних підходів цих авторів до висвітлення цих тем, аналіз культурних, історичних та літературних контекстів їхньої творчості, а також розкриття впливу їхніх творів на формування літературних та культурних тенденцій їх часу. Дослідження спрямоване на розширення розуміння загальних людських проблем, які відображаються в літературі, та вивчення різноманітних шляхів їхнього висвітлення в творчості двох різних культур. Крім того, мета полягає у розкритті можливих спільних впливів та взаємовпливів між італійською та англійською літературою епохи Відродження та Ранньої Нової Англійської Літератури.

Для досягнення мети, нами були поставлені наступні **завдання дослідження**:

- Розкрити «любов», як центральну тему у трагедіях та сонетах Шекспіра;
- Дослідити «смерть», як невід'ємний фінал романтичних відносин у творах Шекспіра;
- З'ясувати філософське осмислення любові та смерті;
- Дослідити твір «Декамерон», як дзеркало любові та смерті в епоху Відродження;
- Визначити моральні та етичні аспекти кохання та смерті в «Декамероні».

Об'єктом дослідження є твори Вільяма Шекспіра та Джованні Боккаччо, які відображають теми любові і смерті у італійській та англійській літературі відповідно.

Предметом дослідження є порівняльний аналіз підходів цих двох письменників до висвітлення тем любові і смерті, а також аналіз їхнього впливу на формування літературних та культурних тенденцій у свої часи.

РОЗДІЛ 1

ЛЮБОВ І СМЕРТЬ У ТВОРАХ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА

1.1. Любов як центральна тема у трагедіях та сонетах Шекспіра

Любов завжди залишалась однією з найбільш універсальних тем у літературі, а в творчості Вільяма Шекспіра вона набуває особливої глибини та складності. У його трагедіях та сонетах любов представлена не тільки як джерело радості та щастя, але й як сила, що може призводити до конфліктів, страждань і навіть трагічних фіналів. Аналізуючи твори Шекспіра, можна простежити, як любов впливає на персонажів, змінює їхні долі та стає основою для розгортання драматичних подій [1].

Трагедія "Ромео і Джульєтта" є, мабуть, найвідомішим прикладом, де любов стає центральною темою, що веде до трагічного кінця. Любов між Ромео та Джульєттою виникає раптово і стрімко розгортається на фоні ворожнечі між їхніми сім'ями, Монтеккі та Капулетті. Ця неприязнь створює навколо молодих

закоханих атмосферу конфлікту і заборони, що лише підсилює їхню пристрасть. "О мій коханий, якщо якнайшвидше ти заручини намітиш, я скажу тобі коли і де я буду твоєю; та й всім своїм багатством я стану твоєю" (Ромео і Джульєтта, Акт 2, Сцена 2). Цей вислів Джульєтти підкреслює радикальність та безкомпромісність їхньої любові, яка не знає перешкод і готова на все заради злиття душ.

У "Гамлеті", іншій знаковій трагедії Шекспіра, любов також відіграє ключову роль, але її виявлення та наслідки набагато складніші. Гамлет та Офелія представляють собою трагічну любов, обтяжену сумнівами, непорозуміннями та трагічними обставинами. Гамлет, оплутаний власними роздумами про помсту та мораль, відштовхує Офелію, що призводить до її психічного занепаду та смерті. "Із надії великої, як моя думка була, моя любов як лютня, розтягнута, луснула, а пісня її витончилася" (Гамлет, Акт 3, Сцена 1). Цей вислів Гамлета символізує руйнування любові під тягарем обставин, які ведуть до трагедії [2].

У сонетах Шекспіра любов розглядається під різними кутами, від пристрасного поклоніння і ідеалізації до рефлексії над її мінливістю та тимчасовістю. Сонет 18, один з найвідоміших, починається зі слів "Чи порівняю я тебе з літнім днем?", де мовець вихваляє красу коханої, ставлячи її вище за природні явища, але одночасно підкреслює вічність любові через мистецтво поезії, що збереже її на віки.

Любов у творах Шекспіра часто супроводжується стражданнями, що, з одного боку, підкреслює її глибину та силу, а з іншого - показує її руйнівний потенціал. В "Отелло", любов Отелло до Дездемони, спотворена ревнощами та підозрою, призводить до трагедії. "О, спокуса є диявольською! Коли вони думають, що ми безпечні, вони нас підводять до зради" (Отелло, Акт 4, Сцена 1). Отелло не може протистояти зростаючому відчуттю зради, що невблаганно веде до катастрофічного кінця [3].

Любов у творах Шекспіра виступає не просто як емоційний стан або почуття, але як складний феномен, що включає в себе багатогранність людських стосунків, їхню психологічну складність та моральні дилеми. Вона змушує персонажів робити вибір, що визначає їхню долю, і часто цей вибір має трагічні наслідки. Любов у Шекспіра - це не тільки джерело натхнення та краси, але й каталізатор конфліктів, які розкривають глибину людської натури.

Поруч з трагічними аспектами, любов у творах Шекспіра також розкривається через її здатність лікувати, об'єднувати та привносити світло в темряву. У комедії "Буря", любов між Мірандою та Фердинандом символізує новий початок і надію на відновлення та примирення. В їхньому коханні, вільному від інтриг та конфліктів, втілюється ідеал чистої та невинної любові. "Я - ваш скромний раб, але коханець, який завзятий; Я вам буду служити, не знаючи втоми, не просячи нагороди" (Буря, Акт 3, Сцена 1). Ці слова Фердинанда підкреслюють альтруїстичну природу справжньої любові, готової на самопожертву та служіння [4].

У "Соні літньої ночі", Шекспір грається з темою любові, використовуючи її як засіб для комічного розвитку подій, але також і для

дослідження її ілюзорності та мінливості. Через плутанину, створену чарами лісових духів, персонажі переживають цілу гаму емоцій - від пристрасної любові до відчаю і розчарування. "Любов не в очах, а в умі, І тому крилатий Купідон осліплений" (Сон літньої ночі, Акт 1, Сцена 1). Ці слова підкреслюють ірраціональність та непередбачуваність любові, яка часто керується не розумом, а емоціями.

Любов у сонетах Шекспіра також розкривається через її здатність витримати випробування часом і зовнішніми обставинами. У сонеті 116, Шекспір висловлює ідею непохитної та вічної любові, що не залежить від фізичної привабливості або змін, які приносить час. "Любов це не гра в хованки з часом, Хоч літа в'януть в устах обранця" (Сонет 116). Тут любов представлена як глибока, стійка емоційна зв'язок, що переживає всі труднощі.

Однак, не можна забувати про темніші сторони любові у творах Шекспіра, які відображені у трагедіях таких, як "Макбет". У цьому творі амбіції та прагнення до влади спотворюють любов між Макбетом і Леді Макбет, перетворюючи її на взаємне змагання та зраду. "Ми ще не виконали половину своєї подорожі. Вже безпечно повертатися, як іти далі" (Макбет, Акт 3, Сцена 4). Цей вислів символізує розрив між ними, який постійно зростає, коли їхні дії ведуть їх далі від любові та близькості, до ізоляції та відчаю [5].

Таким чином, любов у творах Шекспіра виявляється у всій своїй складності та багатогранності. Вона може бути як джерелом найвищої радості, так і причиною глибокого страждання. Шекспір показує, що любов може бути як благословенням, так і прокляттям, проте вона завжди залишається однією з найсильніших людських емоцій, що формує долі персонажів та веде до непередбачуваних наслідків.

У висновку можна сказати, що любов у трагедіях і сонетах Шекспіра виступає не просто як тема або мотив, а як потужна сила, що визначає хід подій і розвиток персонажів. Шекспір розкриває всю складність і багатогранність любовних відносин, показуючи як їх здатність приносити щастя і гармонію, так і їх потенціал для конфлікту, страждання і трагедії. У трагедіях любов часто стає каталізатором драматичних подій, ведучи до конфліктів, помилок та непорозумінь, що зрештою призводять до трагічних втрат і руйнувань. В сонетах, навпаки, любов часто зображена як вічна та незмінна, здатна пережити час і обставини, підкреслюючи її велич і непорушність [6].

Шекспір не ідеалізує любов, але і не зображує її виключно в темних тонах. Він досліджує її різноманітні прояви, від палкої пристрасності Ромео і Джульєтти до трагічної любові Гамлета і Офелії, від альтруїстичної відданості Фердинанда і Міранди до розчарувань і ревнощів Отелло. Через це любов виступає як дзеркало людської природи, відображаючи її найкращі і найгірші риси.

Шекспір використовує любов як засіб для розкриття глибин людського духу, її здатності до самопожертви та величчю, але також і слабкості, схильності до помилок і саморуйнування. Любов у його творах — це не просто почуття, а складний і динамічний процес, що включає в себе роздуми, сумніви, вибір і наслідки цього вибору. Таким чином, досліджуючи любов, Шекспір

занурюється в глибини людського буття, показуючи, як любов може стати як ключем до розуміння сенсу життя, так і джерелом найбільш гострих і болісних випробувань.

1.2. Смерть як невід'ємний фінал романтичних відносин у творах Шекспіра

У творчості Вільяма Шекспіра тема смерті часто переплітається з романтичними відносинами, надаючи їм особливої глибини та драматизму. В таких творах як "Ромео і Джульєтта", "Отелло" чи "Антоній і Клеопатра", смерть не лише стає невід'ємним фіналом любовних історій, але й виступає як кульмінаційний момент, що підкреслює інтенсивність та незворотність пристрастей, які розігруються між персонажами.

У "Ромео і Джульєтті" смерть стає фінальним акордом у ланцюзі непорозумінь, випадковостей та нещасних випадків, які переслідують закоханих з самого початку їхнього знайомства. Трагічний фінал цієї історії підкреслює неминучість долі та водночас слугує свідченням глибини та щирості їхніх почуттів. "Отже, з твоїми устами я печатую мій вічний спокій" (Ромео і Джульєтта, Акт 5, Сцена 3) — ці слова Ромео, вимовлені перед самогубством, символізують відданість і безмежну любов, що виходить за межі життя [7].

В "Отелло" смерть Дездемони, задушеної власним чоловіком в сліпому ревнощях, є кульмінацією трагедії, в якій любов перетворюється на зраду, а довіра — на підозру. Цей акт вбивства не лише позбавляє Отелло коханої, але й стає для нього моментом осяяння, після якого він усвідомлює свою помилку та знищує себе. "Це була чудова жінка, лежача тут. І в мене була велика любов до неї" (Отелло, Акт 5, Сцена 2). Смерть у цій трагедії є водночас кінцем любовної історії та катарсисом для головного героя, що призводить до його самопожертви.

В "Антонії та Клеопатрі" смерть обох головних героїв слугує як вираження їх відданості одне одному та небажання жити в світі, де їхня любов не може існувати. Клеопатра, обираючи смерть від укусу змії, не лише уникає полону, але й демонструє свою незалежність та силу духу: "Помічнице втіхи та ночі, загладь мені зморшки, візьми мій подих, зроби мене гарною як моя кохана" (Антоній і Клеопатра, Акт 5, Сцена 2). Її смерть не лише підсумовує її власну історію, але й закінчує історію їхньої любові, підкреслюючи її трагічну красу та велич.

Смерть у творах Шекспіра часто слугує як засіб підкреслення абсолютності та безкомпромісності романтичних відносин, показуючи, що справжня любов вимагає повної відданості, навіть до самопожертви. Такий підхід дозволяє глибше розкрити персонажів, їхні мотиви та емоції, роблячи їхні історії не просто розвагою, але й засобом розкриття глибин людської душі та вічних тем про любов, втрату та смерть. Шекспір використовує смерть не тільки для підкреслення кінцевості життя, але й як спосіб висловлення найглибших емоцій, переживань та зв'язків між людьми [8].

Це особливо помітно у творі "Макбет", де смерть і влада тісно переплетені, показуючи, як амбіції та прагнення до влади можуть призвести до

самознищення. Трагічний шлях Макбета, посипаний зрадами та вбивствами, кульмінує його власною загибеллю, яка стає не лише кінцем його влади, але й символом порожнечі та безсенсовності прагнення до неї. "Життя - це лише ходяча тінь, бідний актор, який виряджається та метушиться своєю годину на сцені і потім більше не чути" (Макбет, Акт 5, Сцена 5). Макбет розуміє, що його дії, спонукані прагненням до влади, не мали значення, а життя виявилось марним і пустим [8].

У "Гамлеті" смерть також відіграє ключову роль, розкриваючи складність людської природи та межі моралі. Гамлет, оплутаний сумнівами та моральними дилемами, шукає правду в світі обману та зради. Його роздуми про життя, смерть та значення людського існування кульмінують у відомому монолозі "Бути чи не бути", де він вагається між життям, сповненим страждань, та невідомістю смерті. Гамлетова смерть, як і смерть інших персонажів п'єси, виявляється неминучою та трагічною, підкреслюючи хаотичність людського існування та неможливість уникнути долі.

Смерть у Шекспіра часто виступає не тільки як фінал історії чи долі персонажа, але й як ключовий елемент, що розкриває істинну суть персонажів та їхні глибинні прагнення. В "Королі Лірі", наприклад, смерть Корделії викликає у Ліра глибокий жаль та розкаяння, що кульмінує в його власній смерті. Ця подія відкриває перед глядачем трагічну іронію долі Ліра, який втратив все, але знайшов істину в останні моменти життя: "Чому вона мертва? Ах, ти зайди ще раз, якби можна було, моя Корделько, і зціли мене від цієї жахливої болю!" (Король Лір, Акт 5, Сцена 3). Смерть у цьому контексті показує не тільки кінець, але й глибоку людську здатність до переживання, любові та співчуття, навіть коли вона приходить надто пізно.

Шекспір використовує смерть також як метафору переходу, зміни станів чи ідентичності. У "Бурі", наприклад, загибель корабля стає початком глибоких особистісних перетворень для персонажів, що опинилися на острові. Смерть тут символізує кінець попереднього життя та початок нового, наповненого магією, прозріннями та можливістю для вибачення та відновлення. "Ми такі речі, як сни; і наше маленьке життя огорнуте сном" (Буря, Акт 4, Сцена 1). Ця ідея показує, як смерть у творах Шекспіра може бути не тільки фізичним кінцем, але й символом перетворення, метаморфози та нових початків [8].

Окрім того, Шекспір часто використовує смерть для дослідження питань влади, політики та соціальної справедливості. У "Юлії Цезарі" вбивство Цезаря слугує не лише кульмінацією політичного конфлікту, але й початком глибоких роздумів про природу влади, авторитету та моралі. "Ет тью, Бруте?" (Юлій Цезар, Акт 3, Сцена 1) – ці останні слова Цезаря підкреслюють зраду та конфлікти, що лежать в основі політичних боротьб, а також вічну тему зради та вірності.

Вивчаючи тему смерті в творчості Вільяма Шекспіра, ми бачимо, як майстерно письменник переплітає її з різноманітними аспектами людського існування, від любові та страсті до влади, зради та особистісних перетворень. Смерть у Шекспірових драмах не лише слугує каталізатором сюжетних

поворотів або фінальним акордом трагедій, але й глибоким джерелом філософських роздумів про суть життя, моральні цінності та неминучість долі.

Шекспір використовує смерть як засіб розкриття істинної сутності персонажів, їхніх найглибших прагнень і страхів, водночас підкреслюючи універсальність цих переживань. Через свої твори він нагадує нам про крихкість людського буття та важливість кожного моменту життя, про необхідність цінувати любов, дружбу та щирість почуттів, які мають справжню вартість.

Одночасно, смерть у Шекспіра — це не завжди трагедія, але й можливість для переосмислення, катарсису, вибачення та змін. Вона може слугувати метафорою нового початку, зміни ідентичності або соціального відродження. Цим письменник нагадує нам про циклічність існування та нескінченні можливості для перетворення навіть у найскладніших обставинах.

Тема смерті в творчості Шекспіра також спонукає до роздумів про власні життєві цінності, про вибір між добром і злом, між егоїстичними прагненнями та відданістю близьким. Шекспір показує, що справжня мудрість полягає не в накопиченні влади чи багатства, а в здатності жити життям, наповненим справжніми людськими цінностями та глибокими емоційними зв'язками [9].

Врешті-решт, розгляд смерті через призму Шекспірової драматургії відкриває не тільки багатство його творчості, але й глибину людської психології та складність міжособистісних відносин. Шекспір залишається актуальним через століття, адже його твори відображають вічні питання про сенс життя, любов, смерть та моральні вибори, які стоять перед кожною людиною.

1.3. Філософське осмислення любові та смерті

Філософське осмислення любові та смерті в творах таких видатних майстрів слова як Вільям Шекспір та Джованні Боккаччо відкриває перед читачем величезні глибини людського існування, емоцій та моральних цінностей. Ці теми, як червона нитка, проходять через їхні твори, відкриваючи складність людських стосунків, сутність життєвих виборів та невідворотність долі. Аналізуючи любов та смерть у контексті їхньої літературної спадщини, ми занурюємося у світ, де кожен персонаж, кожна історія несе в собі глибокий філософський зміст [10].

У творчості Шекспіра тема любові часто переплітається з смертю, надаючи історіям особливої драматичності та глибини. "Ромео і Джульєтта" — один з найвідоміших прикладів, де кохання веде до трагічного кінця. Любов тут виступає як абсолютна цінність, яка переважає над життям. "Ці уста, які ледве зринули прощальне слово, утвердять тепер мої уста. Ти забираєш мій подих, якщо це отрута, що має бути проковтнута", — каже Ромео, готуючись до смерті заради зустрічі з Джульєттою у вічності. Цей акт самопожертви показує, що для нього життя без Джульєтти не має сенсу, а їхня любов виходить за межі фізичного існування.

Аналогічно, у трагедії "Отелло" любов та ревності ведуть до смерті Дездемони та Отелло. Смерть тут виступає як кульмінація непорозуміння та

ревнощів, які знищують все на своєму шляху. "Отелло" демонструє, як любов може бути вразливою перед обманом та зрадою, і як легко вона може перетворитися на щось руйнівне. Сцена смерті Дездемони, де Отелло задушує її, вважаючи зрадницею, викликає глибоке роздумування про довіру, любов і втрату [10].

В той же час, Джованні Боккаччо у своєму "Декамероні" також розкриває тему любові та смерті, але в іншому ключі. Написаний під час Чорної смерті, "Декамерон" відображає життя у своїй повноті, зі всіма його радощами та бідами.

Історії, розповідані в "Декамероні", часто крутяться навколо кохання, яке є життєвою силою, спроможною протистояти руйнівній міці смерті, що огорнула світ. Проте в "Декамероні" смерть часто слугує фоном для історій про любов, нагадуючи про її невідворотність та змушуючи персонажів цінувати кожен мить.

Одна з історій "Декамерона", історія про Федеріго та його яструба, яскраво демонструє, як любов та жертвність можуть підноситися над матеріальним світом. Федеріго, який втратив усе своє багатство через нерозділене кохання до мона Джованни, врешті-решт здобуває її повагу та любов, жертвуючи останнім, що у нього залишилося – своїм коштовним яструбом. Ця історія підкреслює цінність духовного над матеріальним і показує, як справжня любов може проявлятися в жертвності та самовідданості [11].

Також варто зазначити, як Шекспір і Боккаччо різними шляхами підходять до питання смерті. Якщо у Шекспіра смерть часто є кульмінацією трагедії, вирішальним моментом, що виявляє сутність персонажів і веде до катарсису, то в "Декамероні" Боккаччо смерть слугує скоріше тлом, на якому розгортається життя в усій його різноманітності. Це нагадування про те, що, незважаючи на все, життя продовжується, і любов, радість, сміх є невід'ємною частиною людського існування.

Шекспір та Боккаччо в своїх творах ставлять перед читачем складні питання про сенс життя, силу любові та неминучість смерті. Вони змушують задуматися про те, що важливо, і нагадують, що, незважаючи на всі випробування, любов залишається однією з найвищих цінностей.

Через свої твори Шекспір і Боккаччо змальовують любов не тільки як емоційний чи фізичний досвід, але й як фундаментальну, універсальну силу, здатну перетворювати індивідів та цілі суспільства. У "Венеціанському купці" Шекспір розглядає любов у контексті жертви та відданості, коли Порція віддає свої багатства та навіть власну ідентичність заради порятунку чоловіка. Тут любов виходить за рамки особистісних стосунків і набуває ширшого, майже містичного змісту, стаючи символом благородства душі та готовності до самопожертви.

Тим часом, у "Декамероні" Боккаччо представляє любов у більш земних, повсякденних обставинах, часто з гумористичним чи іронічним відтінком. Водночас, навіть у найлегковажніших історіях, він висвітлює глибину людських емоцій і складність стосунків. Наприклад, у оповіданні про молодого любовника, який вдає з себе глухонімого, щоб потрапити до монастиря до своєї

коханої, Боккаччо показує, як любов може вести до хитромудрих і навіть дотепних вчинків [12].

Смерть у творах обох авторів також виступає не просто як кінець життя, але як важливий елемент, що розкриває справжню суть персонажів, їхні страхи, сподівання та моральні цінності. В "Гамлеті" Шекспіра смерть є основною темою від самого початку п'єси, коли привид короля вимагає від Гамлета помсти. Смерть тут виступає як могутній каталізатор, що змушує героя зануритися в глибокі роздуми про сенс життя, моральність помсти та невідворотність долі. Гамлетовий монолог "Бути чи не бути" став символом філософського розмірковування про життя та смерть, демонструючи складність людського існування і вибору між добром і злом.

В контексті "Декамерона" смерть через чуму відкриває простір для нових історій, надаючи їм контраст між темрявою смерті та світлом життя. Боккаччо використовує це як засіб підкреслення крихкості життя та важливості насолоджуватися кожною його миттю. В той же час, історії про кохання, вірність та розлучення з життям в "Декамероні" відображають різноманіття людських реакцій на смерть, від смутку та відчаю до прийняття та навіть гумору.

Обидва автори, Шекспір та Боккаччо, через свої твори залишають потужне нагадування про необхідність цінувати любов, дружбу та людські стосунки в умовах невизначеності та неминучості смерті. Вони показують, що навіть у найтемніші часи любов може слугувати джерелом світла, надії та змісту життя. Водночас смерть, хоча й є невід'ємною частиною життя, не повинна заважати людині прагнути до щастя, любові та здійснення своєї долі [12].

Таким чином, роздуми про любов та смерть у творах Шекспіра та Боккаччо відкривають перед нами складність людської натури та невід'ємну частину нашого існування. Ці універсальні теми залишаються актуальними через століття, нагадуючи про важливість жити повноцінним життям, цінувати кожен мить та кохати з усією силою своєї душі.

В підсумку, філософське осмислення любові та смерті в творах Шекспіра та Боккаччо відкриває перед нами багатогранний світ людських емоцій, моральних дилем і непростих життєвих виборів. Крізь призму їхньої творчості ми бачимо, як ці вічні теми впливають на долі персонажів, визначаючи їхні дії, спонукаючи до роздумів та, іноді, кардинально змінюючи їхнє життя.

Любов у їхніх роботах показана як потужна сила, здатна на великі подвиги та жертви, але водночас і як причина глибоких трагедій та розчарувань. Смерть, зі свого боку, не лише символізує кінець життєвого шляху, але й виступає як каталізатор змін, рефлексії та нового розуміння існування. Обидва майстри показують, що справжня цінність життя полягає не в уникненні смерті або розчарувань в любові, а в здатності цінувати момент, вірити в силу людських стосунків і в здатність до глибоких почуттів.

Важливим аспектом їхнього філософського осмислення є те, що вони не пропонують однозначних відповідей на поставлені питання. Замість цього, вони відкривають простір для роздумів, де кожен читач або глядач може знайти своє

власне розуміння та інтерпретацію, виходячи з особистого досвіду та світогляду. Ця відкритість та багатозначність роблять твори Шекспіра та Боккаччо не лише безцінними літературними шедеврами, але й важливими філософськими теками, що спонукають до глибоких роздумів про суть людського існування [12].

Таким чином, досліджуючи любов та смерть у контексті їхніх творів, ми не лише занурюємося у світ великої літератури, але й отримуємо унікальну можливість поглянути на власне життя під іншим кутом, замислитися над його цінностями та пріоритетами. Шекспір та Боккаччо нагадують нам про те, що, незважаючи на усі труднощі, втрати та невдачі, любов і людські взаємини залишаються найбільшим скарбом, а смерть – це лише невід'ємна частина життєвого шляху, яка робить кожен мить існування безцінною.

РОЗДІЛ 2 ЛЮБОВ І СМЕРТЬ У ТВОРАХ ДЖОВАННІ БОККАЧЧО

2.1. "Декамерон" як дзеркало любові та смерті в епоху Відродження

"Декамерон" Джованні Боккаччо, написаний у 14 столітті, залишається одним з найвидатніших творів світової літератури, який відображає культурне та соціальне життя Європи епохи Відродження. Цей твір є унікальним злиттям різноманітних історій про любов, смерть, хитрість, жадібність та людську доброту, описаних з іронією, гумором та глибоким розумінням людської натури.

Центральною темою "Декамерона" є любов — у всіх її проявах. Від непорочної та ідеалізованої до зрадливої та забороненої, Боккаччо досліджує любов через призму своїх персонажів, які представляють різні соціальні класи та характери. Наприклад, у новелі про Гвальтьєрі та Гризельду автор зображує випробування непохитної вірності та підданості жінки своєму чоловікові, навіть коли той ставить її перед жорстокими випробуваннями. Гризельда, символ непорушної любові та терпіння, говорить: "Не знаю, що таке ваша воля, але немає на світі жінки, яка бажала б більше задовольнити та менше засмучувати свого чоловіка, ніж я". Ця історія відображає ідеали жіночої покори та чоловічої домінантності того часу, одночасно піддаючи сумніву моральність такого ставлення [13].

Смерть також є важливою темою "Декамерона", відображаючи реалії часів Чорної смерті, яка забрала життя мільйонів людей в Європі. Боккаччо починає свій твір з опису страхітливих наслідків чуми в Флоренції, які стали причиною для збору групи молодих людей та їх від'їзду за місто, де вони і розповідають один одному історії. "Чума, що спустошила майже весь світ, ... вбила величезну кількість людей", — пише Боккаччо, відразу налаштовуючи читача на роздуми про крихкість людського існування та важливість використовувати кожен мить життя з користю.

Однією з найбільш запам'ятовуваних історій про смерть є розповідь про Лізетту, яка втратила свого коханого Андреа та намагається покарати ченця, якого вона вважає винним у його смерті. Тут смерть використовується для

дослідження тем відплати, справедливості та впливу трагедії на людські відносини [14].

Любов і смерть у "Декамероні" часто зображені разом, підкреслюючи їх взаємозалежність. Історія про Танкреда та його доньку Гізмонду, яка закінчується трагічною смертю обох, відображає глибоку любов батька до доньки та її жагу до свободи та справжнього кохання. Танкред, переглядаючи серце своєї доньки у золотому посуді, вимовляє слова, які підсумовують тему любові та втрати у всьому "Декамероні": "О, серце дорогоцінне... тепер мені відомо, наскільки ти було повне відданості!"

"Декамерон" Боккаччо не лише дзеркало любові та смерті в епоху Відродження, але й глибокий психологічний портрет людини того часу, її прагнень, страхів та надій. Кожна історія в "Декамероні" є окремим світом, де переплітаються долі різних людей, а разом вони створюють багатогранну мозаїку людського життя, нагадуючи нам про універсальні цінності та вічні істини [14].

Ця мозаїка історій в "Декамероні" відкриває перед читачем різнобарвний світ Відродження, де поряд з трагедією співіснує комедія, а серед розпачу знаходиться місце для надії та любові. Новели Боккаччо не лише розповідають про любовні пригоди та життєві негаразди їхніх персонажів, але й надають глибокого філософського змісту питанням моралі, етики та людської поведінки.

Однією з таких історій є розповідь про Салабетто і його кохану, Бьянкетту. Салабетто, зведений зі шляху істинного хитрощами Бьянкетти, втрачає свої гроші, але, згодом, зумів обдурити її, відвоювавши своє. Ця історія не лише показує витончену гру любовних стосунків, але й висвітлює ідею відплати та справедливості, акцентуючи на тому, що кожна дія має свої наслідки.

В "Декамероні" Боккаччо також не обминула увагою тему смерті, яка невіддільна від любові. Наприклад, в історії про Лізабетту та її коханого Лоренцо, смерть молодого чоловіка стає причиною болю та страждань, але також і символом незламної любові. Лізабетта, зберігаючи обезголовлену голову свого убитого коханого в горщику з базиліком, виявляє глибоку прив'язаність та відданість, яка перевершує межі життя та смерті. Ця історія, з одного боку, показує трагедію втрати та скорботу, з іншого — величезну силу любові, що здатна пережити будь-які випробування.

Важливою темою "Декамерона" є також взаємозв'язок між любов'ю та свободою. Через історії своїх персонажів Боккаччо досліджує ідею вибору, бажання та можливості вирватися з соціальних обмежень чи сімейного тиску. Новела про Алібех та Рустіко, де молода дівчина шукає способу "служити Богу" і опиняється в наметі пустельника, виявляє не тільки сексуальні підтексти та комічні ситуації, але й питання віри, духовності та людської природи [15].

"Декамерон" Боккаччо є своєрідним дзеркалом, яке відображає різнобічність людської природи та суспільства Відродження. Він зображує широкий спектр людських емоцій та досвіду, від кохання та бажання до розчарування та зради. Кожна історія слугує не просто розвагою, а й моральним уроком, який висвітлює важливі аспекти людського життя.

Особливістю "Декамерона" є його структура, яка складається зі ста новел, розповіданих протягом десяти днів. Кожен день має свою тему, яка дозволяє розглядати різноманітні аспекти життя через призму розповідей різних персонажів. Ця структура дозволяє Боккаччо показати різноманітність людських долі та ситуацій, а також висвітлити універсальні теми, що залишаються актуальними і донині.

Однією з ключових ідей "Декамерона" є концепція відновлення та відродження, що відображається як у темах твору, так і у його створенні під час чуми. Трагічний контекст, в якому розпочинається оповідання, слугує фоном для втечі від суворої реальності у світ розповідей, що надає надії та утіхи. Це нагадування про те, що навіть у найважчі часи людство може знайти способи відновлення та радість у красі життя та людських взаєминах.

"Декамерон" також є свідченням літературного генія Боккаччо, його майстерності у створенні багатогранних персонажів та здатності висвітлити складні моральні та філософські питання з витонченим гумором та глибокою емпатією. Через свої твори Боккаччо не лише розважав своїх читачів, але й заохочував їх до рефлексії над власним життям та поведінкою.

Таким чином, "Декамерон" є вічним джерелом натхнення, яке продовжує зачаровувати читачів своєю універсальністю, гуманістичними цінностями та відображенням безмежної різноманітності людської природи.

2.2. Моральні та етичні аспекти кохання та смерті в "Декамероні"

Моральні та етичні аспекти кохання та смерті в "Декамероні" Боккаччо відіграють центральну роль, пронизуючи кожен історію та представляючи глибокі уроки про людську натуру, її слабкості та силу. Ці дві теми, кохання і смерть, переплітаються у багатьох новелах, розкриваючи різноманітність емоцій та реакцій людей на виклики та випробування, які вони зустрічають на своєму життєвому шляху.

Однією з найбільш вражаючих історій, де Боккаччо досліджує тему кохання та смерті, є новела про Лізабетту та Лоренцо з четвертого дня. У цій історії Лізабетта втрачає свого коханого Лоренцо, якого жорстоко вбивають її брати. Глибина її любові виявляється в тому, як вона оберігає обезголовлену голову Лоренцо, ховаючи її в горщику з базиліком. Цей вчинок символізує не тільки незламну прив'язаність та відданість Лізабетти, але й показує, наскільки людина здатна йти заради кохання, навіть коли це стосується смерті [12].

Також, в "Декамероні" важливу роль відіграє історія про Салабетто та Бьянкетту, яка розповідається в третьому дні. Салабетто, зведений зі шляху істинного хитрощами Бьянкетти, втрачає свої гроші, але в кінці обдурює її, повернувши своє. Ця історія піднімає питання моральності у відносинах та справедливості, підкреслюючи, що дії мають наслідки. Боккаччо показує, що кохання може вести до неетичних вчинків, але також наголошує на важливості вміння прощати та виправляти помилки.

Алібех та Рустіко, герої однієї з новел "Декамерона", також відображають моральні та етичні дилеми, пов'язані з коханням та сексуальністю. Історія, в якій молода дівчина шукає спосіб "служити Богу" і опиняється в наметі пустельника, порушує питання віри, духовності та інтерпретації релігійних практик. Боккаччо використовує цю історію, щоб з гумором розкрити суперечності та абсурди, що іноді присутні у релігійних догмах та людській поведінці.

Крім того, "Декамерон" піднімає питання про вплив суспільних норм і очікувань на особисті відносини та моральні вибори людей. Наприклад, історія про Гвальтьєрі та Грізельду з десятого дня розповідає про випробування, яким піддає свою дружину Гвальтьєрі, щоб перевірити її відданість та терпіння. Ця новела викликає запитання про межі вірності, покори та людської гідності у відносинах, а також про роль гендерних стереотипів у суспільних очікуваннях.

У цілому, кожна історія "Декамерона" підносить до обговорення складні етичні дилеми, викликані любов'ю, бажанням, зрадою, смертю, і в кожній з них Боккаччо розкриває багатогранність людських почуттів та вчинків. Через розмаїття своїх персонажів і ситуацій, автор висвітлює універсальні моральні цінності, які залишаються актуальними для читачів різних епох. "Декамерон" залишається важливим джерелом для розмірковувань про етику, мораль та людські відносини, підкреслюючи складність та різноманіття людської природи.

Продовжуючи аналіз моральних та етичних аспектів кохання та смерті в "Декамероні", можна згадати новелу про Федеріго та його сокола, яка є яскравим прикладом безкорисливої любові та жертвовності. Федеріго, який втратив усе своє багатство через нерозділене кохання до монни Джованни, зберігає лише одного сокола. Коли вона приходить до нього з проханням віддати сокола її хворому синові, Федеріго, не маючи іншої їжі, подає птаха на обід. "Так, господине, - відповів Федеріго, відчуваючи великий біль при цьому, - моя щирість до вас не дозволяла мені зберегти сокола для вас, і я подав його вам на обід" ("Декамерон", День 5, Новела 9). Ця історія відображає високі моральні цінності, такі як відданість та готовність до самопожертви заради блага іншої людини [14].

Історія про Федеріго та його сокола також висвітлює тему втрати та смерті, підкреслюючи крихітність людського існування та важливість цінувати кожен момент. Втрата сокола символізує не лише фізичну втрату, але й емоційну жертву, яку Федеріго готовий зробити заради любові.

Інша новела, що заслуговує уваги, - це історія про Джованні та Пієретту з сьомого дня. Джованні, який любить Пієретту, помирає від горя після того, як дізнається про її смерть. Ця новела показує, наскільки глибоко кохання може впливати на людину, доходючи до точки, де втрата коханої людини спричиняє власну смерть. "І так, горюючи за нею, він не міг знайти жодного спокою, аж поки не помер, обіймаючи подушку, на якій лежала Пієретта" ("Декамерон", День 7, Новела 2). Ця історія підкреслює нероздільність кохання та смерті, а також моральний аспект вірності та глибокого емоційного зв'язку.

"Декамерон" Боккаччо переповнений історіями, які досліджують моральні та етичні грані людського існування через призму кохання та смерті.

Кожна новела відкриває перед читачем складність людських відносин, вибору та наслідків, які несуть наші рішення. Боккаччо майстерно використовує ці теми, щоб заохотити до рефлексії над власними цінностями та поведінкою, показуючи, що в кожній історії, незалежно від її змісту, є урок, який можна винести [15].

У висновку, моральні та етичні аспекти кохання та смерті в "Декамероні" Боккаччо відіграють ключову роль у розкритті глибин людської природи. Через витончену мозаїку історій, кожна з яких висвітлює різні аспекти любові та смерті, Боккаччо забезпечує читачам не лише багатий розважальний контент, але й моральні уроки, що залишаються актуальними протягом століть.

Кохання в "Декамероні" представлене як сила, здатна на великі вчинки жертвності та відданості, але також і як джерело страждань та несправедливості. Смерть, з іншого боку, розглядається не тільки як кінець життя, але й як момент, що випробовує міцність людських почуттів та цінностей. Історії, які переплітають кохання та смерть, нагадують про крихкість людського існування та важливість цінувати моменти щастя та любові, що в нашому житті.

Боккаччо, через свої персонажі та ситуації, відкриває дискусію на теми вибору, моральної відповідальності та наслідків наших дій. Історії "Декамерона" заохочують до рефлексії над власними життєвими цінностями та поведінкою, підкреслюючи, що кожен вчинок має свої наслідки, а істинна мудрість полягає у здатності розрізнити добро від зла [16].

У підсумку, "Декамерон" Боккаччо є безцінним літературним твором, який занурює читачів у світ Відродження, водночас висвітлюючи вічні теми кохання та смерті. Він показує, що незалежно від історичного контексту, людські емоції та моральні вибори залишаються незмінними, що робить "Декамерон" актуальним і сьогодні, пропонуючи безцінні уроки про життя, любов та людську природу.

"Декамерон" Боккаччо не просто розповідає історії; він здійснює глибоке занурення в сутність людських стосунків, викликаючи у читача роздуми над вічними питаннями моралі, етики, кохання та смерті. Через призму середньовічної Італії, в епоху Відродження, Боккаччо розгортає універсальні теми, які вражають своєю актуальністю та глибиною, змушуючи нас замислитися над нашими власними життєвими виборами та цінностями.

Кожна новела "Декамерона" відкриває перед читачем унікальний випадок людської поведінки, ілюструючи, як кохання та смерть впливають на моральні та етичні рішення людини. Ці історії змушують нас задуматися над тим, що означає бути людиною, як ми реагуємо на виклики та які цінності керують нашим життям. Боккаччо майстерно показує, що навіть у найтемніші часи можна знайти світло надії, любові та гуманності [16].

"Декамерон" стоїть як свідчення людської стійкості та адаптивності, підкреслюючи, що навіть у часи найбільших випробувань, люди здатні знайти утіху, сміх, любов та мудрість. Ці історії залишаються відлунням у серцях читачів, нагадуючи про важливість гуманності, співпереживання та моральної сили.

У сукупності, "Декамерон" Боккаччо є не тільки літературним шедевром, але й моральним компасом, що вказує на важливість етичних принципів у людському житті. Історії Боккаччо вчать нас бути більш емпатійними, розуміти глибину людських почуттів та цінувати життя у всіх його проявах. "Декамерон" залишається актуальним, нагадуючи про безмежність людської природи та вічні цінності, що ведуть нас через темряву до світла.

ВИСНОВКИ

У курсовій роботі "Любов і смерть у італійській літературі: порівняльний аналіз творів Вільяма Шекспіра та Джованні Боккаччо" ми розглянули двох видатних авторів, чії твори стали культурним надбанням людства та продовжують впливати на сучасну культуру. Через призму їхніх творів ми дослідили вічні теми любові та смерті, їх взаємодію та вплив на людські долі. Результати нашого аналізу виявилися багатогранними та вказують на глибоке філософське осмислення цих тем авторами, а також на їх актуальність у різні історичні епохи.

Вивчення трагедій та сонетів Шекспіра показало, що любов у його творах часто стає джерелом найвищих емоційних піднесень, але й неминучих трагічних конфліктів. Так, у "Ромео та Джульєтті" любов представлена як вища сила, здатна протистояти суспільним заборонам, але водночас приречена на трагічний кінець. Смерть у трагедіях Шекспіра часто виступає як неминучий наслідок глибоких любовних пристрастей, підкреслюючи важливість і стійкість любовних почуттів.

Поряд із тим, дослідження "Декамерона" Боккаччо дозволило нам зазирнути в епоху Відродження, де любов і смерть також виступають як ключові мотиви. У творі Боккаччо любов відображена через призму різноманітних відносин, від платонічних ідеалів до земних пристрастей. Смерть, у свою чергу, розглядається не лише як кінець життя, але й як елемент, що випробовує міцність почуттів і виборів персонажів.

Філософське осмислення любові та смерті в обох авторів має яскраво виражені характеристики. У Шекспіра любов часто стає антитезою смерті, символом життя та вічності в контексті неминучості кінця. У Боккаччо любов і смерть тісно переплетені, що вказує на циклічність життя та непередбачуваність людської долі.

Моральні та етичні аспекти кохання та смерті в "Декамероні" та творах Шекспіра відкривають різноманітні виміри цих тем. Обидва автори піднімають питання морального вибору, відповідальності та наслідків любовних стосунків, вказуючи на важливість внутрішньої чесності, вірності та сили духу.

У підсумку, порівняльний аналіз творів Шекспіра та Боккаччо виявив не лише характерні особливості їхнього бачення любові та смерті, але й загальнолюдські цінності, які вони втілюють у своїх творах. Любов і смерть

залишаються вічними темами, що викликають глибокі роздуми про сенс життя, людську природу та значення моральних цінностей. Таким чином, твори Шекспіра та Боккаччо продовжують бути актуальними, надихаючи на нові дослідження та рефлексії.

CONCLUSIONI

Nella tesina "Amore e morte nella letteratura italiana: un'analisi comparata delle opere di William Shakespeare e Giovanni Boccaccio", abbiamo esaminato due autori eccezionali le cui opere sono diventate patrimonio culturale dell'umanità e continuano a influenzare la cultura moderna. Attraverso il prisma delle loro opere, abbiamo esplorato i temi eterni dell'amore e della morte, la loro interazione e la loro influenza sui destini umani. I risultati della nostra analisi si sono rivelati molteplici e indicano una profonda comprensione filosofica di questi temi da parte degli autori, nonché la loro rilevanza in diverse epoche storiche.

Lo studio delle tragedie e dei sonetti di Shakespeare ha dimostrato che nelle sue opere l'amore diventa spesso fonte di massima elevazione emotiva, ma anche di inevitabili conflitti tragici. Così, in Romeo e Giulietta, l'amore è presentato come una forza suprema capace di resistere ai divieti sociali, ma allo stesso tempo destinata a una tragica fine. Nelle tragedie di Shakespeare la morte è spesso vista come una conseguenza inevitabile delle profonde passioni amorose, sottolineando l'importanza e la persistenza dell'amore.

Allo stesso tempo, lo studio del Decameron di Boccaccio ci ha permesso di guardare al Rinascimento, dove l'amore e la morte sono anch'essi motivi chiave. Nell'opera di Boccaccio, l'amore è riflesso attraverso il prisma di varie relazioni, dagli ideali platonici alle passioni terrene. La morte, a sua volta, è vista non solo come fine della vita, ma anche come elemento che mette alla prova la forza dei sentimenti e le scelte dei personaggi.

La comprensione filosofica dell'amore e della morte da parte di entrambi gli autori ha caratteristiche distinte. In Shakespeare, l'amore diventa spesso l'antitesi della morte, un simbolo di vita e di eternità nel contesto dell'inevitabilità della fine. In Boccaccio, amore e morte sono strettamente intrecciati, a indicare la natura ciclica della vita e l'imprevedibilità del destino umano.

Gli aspetti morali ed etici dell'amore e della morte nel Decameron e nelle opere di Shakespeare rivelano varie dimensioni di questi temi. Entrambi gli autori sollevano la questione della scelta morale, della responsabilità e delle conseguenze delle relazioni amorose, sottolineando l'importanza dell'onestà interiore, della lealtà e della forza d'animo.

Di conseguenza, l'analisi comparata delle opere di Shakespeare e Boccaccio ha rivelato non solo i tratti caratteristici della loro visione dell'amore e della morte, ma anche i valori universali che incarnano nelle loro opere. L'amore e la morte rimangono temi eterni che evocano profonde riflessioni sul senso della vita, sulla natura umana e sul significato dei valori morali. Le opere di Shakespeare e Boccaccio continuano quindi ad essere attuali, ispirando nuove ricerche e riflessioni.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби відродження. Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 248 с.
2. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження. Навч. посібник / Ф.І. Прокаєв, Б.В. Кучинський, Ю.Л. Булаховська, І.В. Долганов. – К. : Вища шк., 1994. – 407 с.
3. Шаповалова М. С. Шекспір в українській літературі / М. С. Шаповалова. – Львів : Вища шк., 1976. – 212 с.
4. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824 с.
5. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 864 с.
6. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
7. Шекспір В. Гамлет / В. Шекспір // Писання Осипа Юрія Федьковича. – Перше повне і критичне виданє. – Львів : З друкарні НТШ, 1902. – Т. 3, ч. 2 : Драматичні переклади. – С. 1173. (Українсько-руська бібліотека ; Видає Фільольогічна секція НТШ, т. IV)
8. Література західноєвропейського Середньовіччя / За заг. ред. Н.О. Висоцької. Навч. посіб. – 2-е вид. «Історія зарубіжної літератури». – Вінниця: Нова книга, 2005. – 464 с.
9. Літературознавство. Словник основних понять. / Пер. з нім. видання. – Тернопіль: Богдан, 2008. – 280 с.
10. Мегела І. Історія давньогрецької літератури. – К. : Видавець Вадим Карпенко, 2007. – 340 с.
11. [Пащенко В.І.](#), [Пащенко Н.І.](#) Антична література: Підручник для студентів вузів. – К. : Либідь, 2001. – 718с.
12. Боккаччо. Декамерон. – К. : Вид. центр «Просвіта», 2006.
13. 11. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 360 с.
14. 12. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та Відродження. – Львів, 1992.
15. Галич О.А., Назарець В. Васильєв Є. Теорія літератури. Підручник. – К. : Либідь, 2005. – 488 с.
16. [Рубанова Г.Л.](#) Історія світової літератури. Західноєвропейське середньовіччя (ІІІ-ХІV ст.). – Львів : ПАІС, 2004. – 144 с.

